

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 4 Νοεμβρίου 2015, με την ακόλουθη σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Χρυσούλα Καραμαδούκη και Άννα Λιγωμένου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Σταμάτιος Πουλής, Αγγελική Μυλωνά (εισηγήτρια), Χριστίνα Ρασσιά, Βιργινία Σκεύη, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας και Αργυρώ Μαυρομμάτη, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου και Δημήτριος Τσακανίκας, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Μιχαήλ Ζυμής.

Για να δικάσει την από 15 Φεβρουαρίου 2013 (αριθμ. κατάθ. .../1.3.2013), για αναίρεση της 3669/2012 οριστικής αποφάσεως του II Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί ο Υπουργός Οικονομικών, που παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου.

Κ α τ ά του Σ. Σ. – Α. του ..., κατοίκου ... (οδός ... αριθ. ...), ο οποίος εμφανίστηκε στο ακροατήριο χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο και ζήτησε να εκδικαστεί η υπόθεσή του.

Με την από 22 Δεκεμβρίου 2005 αγωγή του ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος (αριθμ. κατάθ. στο Ειδικό Δικαστήριο .../22.12.2005), ο νυν αναιρεσίβλητος (πρώην δικαστικός λειτουργός) ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να του καταβάλει νομιμοτόκως από την άσκηση της αγωγής, ως αποζημίωση κατά το άρθρο 105 του Εισ.Ν.Α.Κ., το χρηματικό ποσό των 40.050,62 ευρώ για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1997 έως 31.12.2002, από το μη συνυπολογισμό στις συντάξιμες αποδοχές του της πάγιας αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2521/1997.

Το Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, μετά την επίλυση των οικείων νομικών ζητημάτων δια παραπομπής στην .../2006 απόφασή του, παρέπεμψε, με την .../2007 απόφασή του, την αγωγή προς οριστική επίλυση της διαφοράς στο αρμόδιο ΙΙ Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την αναιρεσιβαλλόμενη 3669/2012 απόφασή του το ΙΙ Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου δέχτηκε εν μέρει την αγωγή τούτου και αναγνώρισε ότι το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να καταβάλει στον ενάγοντα - αναιρεσίβλητο το χρηματικό ποσό των τριάντα εννέα χιλιάδων εννιακοσίων τεσσάρων ευρώ και εξήντα δύο λεπτών (39.904,62 ευρώ), νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

Με την αίτηση που κρίνεται ζητείται η αναίρεση της προαναφερόμενης απόφασης του ΙΙ Τμήματος, για τους λόγους που αναφέρονται σ' αυτήν.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, για το αναιρεσεΐον Ελληνικό Δημόσιο, που ζήτησε την παραδοχή της αίτησης και

Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τους Συμβούλους Κωνσταντίνο Κωστόπουλο και Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981) και τη Σύμβουλο Χριστίνα Ρασσιά που αποχώρησε από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας. Για τη νόμιμη συγκρότηση της Ελάσσονος Ολομέλειας, στη διάσκεψη μετείχε επίσης ο Σύμβουλος Κωνσταντίνος Εφεντάκης (αναπληρωματικό μέλος).

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,

Αποφάσισε τα εξής :

I. Η υπό κρίση αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 3669/2012 αποφάσεως του II Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρ. 61 παρ. 1 και 117 π.δ/τος 1225/1981), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τα λοιπά νομότυπα. Επομένως, αφού τηρήθηκε η νόμιμη προδικασία, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξετασθεί κατά το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της, παρά τη δικονομική απουσία του αναιρεσιβλήτου, ο οποίος εμφανίστηκε στο ακροατήριο χωρίς πληρεξούσιο

δικηγόρο και δήλωσε ότι επιθυμεί να συζητηθεί η υπόθεσή του (βλ. άρθρα 16, 27, 65 παρ. 1 και 3 και 117 του π.δ/τος 1225/1981).

II. Με την αναιρεσιβαλλόμενη 3669/2012 απόφασή του το II Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου δέχθηκε εν μέρει την αγωγή του τότε ενάγοντος και νυν αναιρεσιβλήτου και αναγνώρισε ότι το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να καταβάλει σ' αυτόν το χρηματικό ποσό των τριάντα εννέα χιλιάδων εννιακοσίων τεσσάρων ευρώ και εξήντα δύο λεπτών (39.904,62 ευρώ), νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

III. Με την κρινόμενη αίτηση το αναιρεσεϊόν Ελληνικό Δημόσιο επιδιώκει την εξαφάνιση της προσβαλλόμενης απόφασης προβάλλοντας ότι :

α) το δικάσαν Τμήμα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 93 περίπτ. β' του ν. 2362/1995 δέχτηκε ότι τμήμα της αξίωσης του αναιρεσιβλήτου δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή, με την ειδικότερη αιτίαση ότι η από 11.12.2003 αίτησή του προς το Γ.Λ.Κ., με την οποία ζήτησε την αναπροσαρμογή της σύνταξής του με συνυπολογισμό και της πάγιας αποζημίωσης, δεν διέκοψε την παραγραφή της απαίτησης, γιατί έχει διαφορετική νομική βάση σε σχέση με την αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη και β) σε κάθε περίπτωση ήταν εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 60 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, που θεσπίζει τριετή περιορισμό στην αναδρομική πληρωμή των συντάξεων.

IV. Ο ν. 2362/1995 «Περί δημοσίου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες δαπάνες» (ΦΕΚ Α' 247), στο άρθρο 90, υπό τον τίτλο : «Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου», ορίζει ότι : «1. Οποιαδήποτε

απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής ...», στο άρθρο 91, υπό τον τίτλο : «Εναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου», ορίζει ότι : «Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος, η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής ...», στο άρθρο 93, υπό τον τίτλο : «Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου», ορίζει ότι : «Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο: α) Με την υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικών του δικαστηρίου ή των διαιτητών. β) Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή ...» και στο εδάφ. δ' του άρθρου 94, που έχει τον τίτλο : «Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου», ότι : «Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από τα δικαστήρια». Από τις ως άνω διατάξεις, που προβλέπουν ανάλογες προς τις προϊσχύουσες ρυθμίσεις των άρθρων 91, 93 και 95 του ν.δ/τος 321/1969, συνάγεται, πλην άλλων, ότι παραγράφεται υπέρ του δημοσίου κάθε

χρέος αυτού μετά παρέλευση πέντε ετών από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η σχετική αξίωση και είναι νομικώς δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής. Η παραγραφή δε των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο της ουσίας, χωρίς δηλαδή να απαιτείται να προβληθεί σχετική ένσταση εκ μέρους του Δημοσίου, εφόσον από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν εκείνα τα πραγματικά περιστατικά, που είναι κρίσιμα για τον προσδιορισμό του χρόνου έναρξης της παραγραφής, την πρόοδο και τη συμπλήρωση του χρόνου αυτής, ενώ, του νόμου μη διακρίνοντος, αλλά και ενόψει της αρχής της ισότητας των διαδίκων, κατ' άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ (βλ. ΣτΕ 3520, 3260/2015, 2189/2009, 74/2006, 3790, 3188/2005), λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως και η διακοπή της παραγραφής απαίτησης κατά του Δημοσίου, εφόσον τα πραγματικά περιστατικά, που συνιστούν κατά νόμο διακοπτικά της παραγραφής γεγονότα, προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου, χωρίς να απαιτείται η προβολή σχετικής αντένστασης από τον δικαιούχο (ΕΣ Ολομ. 4322, 4320, 2682/2013, ΣτΕ 405/2016, 1363/2015, 1287/2013, 3386/2012, contra ΑΠ 593/2015, 1270/2003). Η διακοπή της παραγραφής απαίτησης κατά του Δημοσίου επέρχεται μόνο με τους ειδικά προβλεπόμενους στο άρθρο 93 του ως άνω νόμου τρόπους, μεταξύ των οποίων η υποβολή στην αρμόδια αρχή αίτησης (βλ. ΕΣ Ολομ. 4322, 4320, 2682/2013, ΣτΕ 1889/2015, 1507/2004, ΑΠ 771/2016, 1/2014, 1114/2009). Στην αίτηση αυτή, η εκτίμηση του περιεχομένου της οποίας ανάγεται στην ανέλεγκτη περί των πραγμάτων κρίση του δικαστηρίου της ουσίας (πρβλ. ΣτΕ 164/2014, 1133/2013, 3371/2012, 2034/2005), πρέπει να

καθορίζονται κατά τρόπο σαφή και ορισμένο τα βασικά στοιχεία που προσδιορίζουν την απαίτηση και τη διακρίνουν από άλλες, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα αρμόδια όργανα να διαγνώσουν την ύπαρξη αυτής και να εξετάσουν τη βασιμότητά της (βλ. ΕΣ Ολομ. 4322, 4320, 2682/2013, ΣτΕ 3520/2015, 2528, 1187/2003). Από τις διατάξεις, όμως, αυτές δεν απαιτείται να προσδιορίζονται λεπτομερώς στην αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος της απαίτησης τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία αυτή θεμελιώνεται κατά νόμο ούτε το ακριβές ποσό που ζητείται (βλ. ΕΣ Ολομ. 4322, 4320, 2682/2013). Ειδικότερα, στο πλαίσιο χρηματικών απαιτήσεων που απορρέουν από συνταξιοδοτικά δικαιώματα, όπως εκείνο της κατά νόμο αναπροσαρμογής της σύνταξης και της αύξησης του ύψους αυτής, αίτηση υποβαλλόμενη στην αρμόδια συνταξιοδοτική Αρχή, με την οποία ζητείται η αναπροσαρμογή της σύνταξης, δηλαδή η ικανοποίηση του σχετικού συνταξιοδοτικού δικαιώματος του αιτούντος, όπως αυτό απορρέει από τον νόμο, διακόπτει την παραγραφή των απορρεουσών από την μη ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού αξιώσεων, ήτοι των δευτερογενών αξιώσεων, που έχουν ως βάση και προϋπόθεση της γένεσής τους το μη ικανοποιηθέν συνταξιοδοτικό δικαίωμα, όπως οι αποζημιωτικές αξιώσεις, που γεννώνται από την παράνομη παράλειψη της Διοίκησης να αναπροσαρμόσει το ύψος της σύνταξης (πρβλ. ΣτΕ 4402/2015, 1287/2013, 4034/2010, 1759/2009, 1214/2002, ΑΠ 599/2013, 1327/1986 Ολομ.). Επομένως, για τη διακοπή της παραγραφής των συναφών προς το δικαίωμα αναπροσαρμογής αποζημιωτικών αξιώσεων, πέραν της αίτησης με την οποία ζητείται η ικανοποίηση του δικαιώματος, ήτοι η αναπροσαρμογή της σύνταξης

και η πληρωμή των σχετικών απαιτήσεων για ορισμένο χρονικό διάστημα, δεν απαιτείται η υποβολή και άλλης αίτησης με την οποία ο δικαιούχος να ζητεί την καταβολή των ποσών αυτών, ως αποζημίωση, κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, λόγω της παράνομης παράλειψης της Διοίκησης να αναπροσαρμόσει κατά νόμο το ύψος της σύνταξής του, στον βαθμό που αυτές οι αξιώσεις έχουν ως βάση και προϋπόθεσή τους το δικαίωμα αναπροσαρμογής της σύνταξης (πρβλ. ΑΕΔ 4/2001). Τούτο, άλλωστε, επιβάλλεται ενόψει τόσο της κατ' άρθρο 25 παρ.1 του Συντάγματος αρχής της αναλογικότητας όσο και της κατ' άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ προστασίας της περιουσίας, στην οποία περιλαμβάνονται και οι απαιτήσεις επί συντάξεων (βλ. Stec κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. της 6.7.2005, Κοκκίνης κατά Ελλάδα, απόφ. της 6.11.2008, σκ. 29, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδα, απόφ. της 4.12.2008, σκ. 27, Αποστολάκης κατά Ελλάδα, απόφ. της 22.10.2009, σκ. 29, Khoniakina κατά Γεωργίας, απόφ. της 19.6.2012, σκ. 69 επ., Κωσταδήμας κατά Ελλάδα, απόφ. της 26.6.2012, σκ. 29, ΕΣ Ολομ. 3023, 441/2012, 1031/2011, 984, 166, 26/2010 2274/1997). Ειδικότερα, από τις αρχές αυτές συνάγεται ότι οι τιθέμενοι κανόνες που θεσπίζουν περιορισμούς, μεταξύ άλλων και σε περιουσιακά δικαιώματα, όπως η θέσπιση χρόνου παραγραφής των περιουσιακών αξιώσεων, πρέπει να έχουν σαφές και ακριβές περιεχόμενο, τόσο ως προς το πεδίο εφαρμογής τους όσο και ως προς τη θεσπιζόμενη ρύθμιση, ώστε οι έννομες συνέπειές τους να δύνανται να προβλεφθούν, ιδίως όταν οι κανόνες αυτοί έχουν δυσμενείς συνέπειες για τα πρόσωπα στα οποία αφορούν (πρβλ επί της σαφήνειας των περί παραγραφής διατάξεων αποφ. ΕΔΔΑ απόφ. της 6.11.2008, σκ. 29, «Ρεβελιώτης κατά

Ελλάδας», της 26.6.2012, «Κωσταδήμας κατά Ελλάδος», σκ. 29), ενώ το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που προβλέπονται στον νόμο λόγοι διακοπής της παραγραφής των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου. Σε κάθε δε περίπτωση επέμβασης στην περιουσία, όπως η θέσπιση όρων παραγραφής των απαιτήσεων, πρέπει, ενόψει της αρχής της αναλογικότητας να τηρείται δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος και της απαίτησης σεβασμού της περιουσίας των προσώπων (βλ. ΕΔΔΑ, Sporrang et Lönnroth κατά Σουηδίας, απόφαση της 23.9.1982, σκ. 69, Sud Parisienne de Construction κατά Γαλλίας, σκ. 41, Αποστολάκης κατά Ελλάδας, σκ. 37). Απαιτείται, δηλαδή, η επέμβαση στην περιουσία να είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νομοθέτη σκοπού δημοσίου συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογη σε σχέση προς αυτόν (ΕΣ 2704/2014, ΣτΕ. 1283/2012 σκ. 30, 1285/2012 σκ. 15, 2705/2014 σκ. 18, 3663/2014 σκ. 11), ειδικότερα δε, πρέπει να εξασφαλίζεται μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος και της ανάγκης προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου, ώστε αυτός στον οποίο αφορά η επέμβαση να μην υφίσταται μια δυσανάλογη και υπερβολική επιβάρυνση (βλ. ΕΔΔΑ αποφάσεις της 12.10.2004 Κ. Asmundsson κατά Ισλανδίας, της 25.10.2011 Valkov και λοιποί κατά Βουλγαρίας, της 20.3.2012 Panfile κατά Ρουμανίας, της 7.5.2013 Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδας, της 8.10.2013 Mateus και Januario κατά Πορτογαλίας, ΕΣ Ολομ. 992/2015). Στο πλαίσιο αυτό, εφ' όσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει στη Διοίκηση αίτηση, που, κατά την ανέλεγκτη περί των πραγμάτων κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, έχει ως αντικείμενο την αναπροσαρμογή της σύνταξής του και την

πληρωμή των αναλογούντων ποσών, ήτοι την ικανοποίηση του καθ' όλου δικαιώματός του, δεν απαιτείται, κατά το άρθρο 93 περ. β του ν. 2362/1995, να υποβληθεί από τον συνταξιούχο αίτηση με πιο συγκεκριμένο αντικείμενο την καταβολή των ποσών αυτών, ως αποζημίωση για την παράνομη παράλειψη της Διοίκησης να αναπροσαρμόσει το ύψος της σύνταξής του, προκειμένου να διακοπεί η παραγραφή των σχετικών αποζημιωτικής φύσης αξιώσεων του και να αποτραπεί η απώλεια των σχετικών περιουσιακών του δικαιωμάτων. Και τούτο, διότι μία τέτοια υποχρέωση εκτός του ότι δεν προβλέπεται με σαφήνεια στον νόμο, σε κάθε περίπτωση θα επέριπτε δυσανάλογο βάρος στον δικαιούχο, καθόσον αυτός θα όφειλε να καταθέσει πολλαπλές αιτήσεις στη Διοίκηση για κάθε επιμέρους αξίωση που απορρέει από τη μη αναπροσαρμογή της σύνταξής του, επί ποινή απώλειας αυτών, ενώ είχε επιδείξει την προσήκουσα επιμέλεια για την ικανοποίηση όλων των αξιώσεών του που έχουν ως βάση την αναπροσαρμογή της σύνταξής του, καταθέτοντας αίτηση περί ικανοποίησης του δικαιώματός του και πληρωμής των σχετικών απαιτήσεών του (πρβλ. ΑΕΔ 9/2009). Σε κάθε περίπτωση, η απαίτηση για μία τεχνική νομική θεμελίωση εκ μέρους του δικαιούχου συνταξιοδοτικής αναπροσαρμογής των απορρεουσών από το δικαίωμά του απαιτήσεων στις διατάξεις περί αδικοπραξίας κατ' άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ, ουδόλως συνάδει με την φύση της διοικητικής διαδικασίας του άρθρου 93 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (βλ. και άρθρο 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999, Α' 45 για την υποβολή αιτήσεων ενώπιον της Διοίκησης), η οποία στερείται της τυπικότητας της δικαστικής διαδικασίας και δεν προϋποθέτει τη νομική

υποστήριξη του αιτούντος (πρβλ. ΕΔΔΑ διάταξη της 6.2.2003 «G.L. & S.L. κατά Γαλλίας και απόφ. της 26.7.2002 , Meftah και λοιποί κατά Γαλλίας απόφ. της 23.10.1996 Levages Prestations Services κατά Γαλλίας, απόφ. της 19.12.1997 Brualla Gomez κατά Ισπανίας).

V. Στην υπό κρίση υπόθεση, το δικάσαν Τμήμα, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, δέχθηκε τα εξής : Ο αναιρεσίβλητος, συνταξιούχος δικαστικός λειτουργός, που αποχώρησε από την υπηρεσία στις .....1984 λόγω παραίτησης με το βαθμό του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, δικαιώθηκε, με την .../3.8.1984 πράξη του Διευθυντή της 9^{ης} Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σύνταξης από το Δημόσιο, που κανονίστηκε με βάση την από έτη 26, μήνες 7 και ημέρες 10 συνολική συντάξιμη υπηρεσία του και ορίστηκε ίση με τα 731/1000 του μηνιαίου βασικού μισθού με τον οποίο εμισθοδοτείτο κατά το χρόνο εξόδου του από την υπηρεσία. Με την .../1985 πράξη του Διευθυντή της 9^{ης} Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) η σύνταξή του ορίστηκε ίση με τα 777/1000. Στη συνέχεια, η σύνταξή του αναπροσαρμόστηκε με την .../1.3.1999 πράξη της 42^{ης} Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ., κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2592/1998 και με βάση τα μισθολογικά δεδομένα του ν. 2521/1997, χωρίς όμως να συνυπολογισθεί στις συντάξιμες αποδοχές του η πάγια αποζημίωση που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2521/1997. Κατόπιν τούτων, ο αναιρεσίβλητος με την από 11.12.2003 αίτησή του προς το Γ.Λ.Κ. ζήτησε να αναπροσαρμοσθεί η σύνταξή του από 1.1.1997 μέχρι 31.12.2002 με συνυπολογισμό στο συντάξιμο μισθό του και της πάγιας αποζημίωσης της παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2521/1997, επικαλούμενος σχετική

νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ακολούθως, άσκησε ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος την από 22.12.2005 αγωγή του, με την οποία ζήτησε ν' αναγνωριστεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει, κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., να του καταβάλει, νομιμοτόκως από την έγερση της αγωγής, το ποσό των 40.050,62 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε ζημία ίση με τις διαφορές συντάξεων που στερήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1997 έως 31.12.2002, λόγω μη συνυπολογισμού στις συντάξιμες αποδοχές του της πάγιας αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2521/1997. Το Ειδικό Δικαστήριο με την .../2007 απόφασή του έκρινε ότι η συνταξιοδοτική διοίκηση όφειλε να συνυπολογίσει στις συντάξιμες αποδοχές του αναιρεσίβλητου την πάγια αποζημίωση που προβλέπεται στην προμνησθείσα διάταξη, η οποία, ανεξάρτητα από την ονομασία της, αποτελεί μέρος των τακτικών αποδοχών των δικαστικών λειτουργών. Εν συνεχεία δε παρέπεμψε την υπόθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο ως αρμόδιο να επιλύσει οριστικώς τη διαφορά και να αντιμετωπίσει τα λοιπά ζητήματα της υπόθεσης. Με αυτά τα δεδομένα, το δικάσαν Τμήμα, αφού δέχθηκε ότι η ένδικη αξίωση του αναιρεσίβλητου για το χρονικό διάστημα από 1.1.1997 έως 31.12.1997 είχε υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995, ενώ η αξίωσή του για το χρονικό διάστημα από 1.1.1998 έως 31.12.2002 δεν είχε υποπέσει σε παραγραφή, διότι τόσο με την από 11.12.2003 αίτησή του προς το Γ.Λ.Κ. όσο και με την άσκηση της αγωγής του στις 11.1.2006, διέκοψε την παραγραφή, έκρινε περαιτέρω ότι ο αναιρεσίβλητος δικαιούται ως αποζημίωση κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ. τη διαφορά των συντάξεων (ποσού 39.904,62 ευρώ), που

στερήθηκε κατά το από 1.1.1998 έως 31.12.2002 χρονικό διάστημα, κατά το οποίο πράγματι δεν έλαβε την αυξημένη σύνταξη που θα προέκυπτε με το συνυπολογισμό της πάγιας αποζημίωσης, και μάλιστα νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής στο εναγόμενο Δημόσιο.

Αυτά δεχθέν το Τμήμα ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε, κατά τη γνώμη που εκράτησε στο Δικαστήριο, τις περί παραγραφής κατά του Δημοσίου διατάξεις, δεχθέν ότι η αξίωση του ενάγοντος και ήδη αναιρεσιβλήτου σε αποζημίωση, για τη διαφορά των συντάξεων που στερήθηκε κατά το από 1.1.1998 έως 31.12.2002 χρονικό διάστημα, δεν είχε υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995, καθόσον η παραγραφή είχε διακοπεί με την από 11.12.2003 αίτησή του προς το Γ.Λ.Κ., με την οποία ο ενάγων και ήδη αναιρεσίβλητος είχε ζητήσει, κατά τα ανελέγκτως γενόμενα δεκτά υπό του Τμήματος, να αναπροσαρμοσθεί η σύνταξή του από 1.1.1997 μέχρι 31.12.2002 με συνυπολογισμό στο συντάξιμο μισθό του και της πάγιας αποζημίωσης του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 2521/1997. Και ναι μεν ισχυρίζεται το αναιρεσεϊόν Δημόσιο ότι η ως άνω αίτηση δεν διέκοψε την παραγραφή, αφού με αυτή ζητήθηκε σύνταξη και όχι αποζημίωση για παράνομη πράξη, πλην όμως ο ισχυρισμός αυτός αβασίμως προβάλλεται και πρέπει ν' απορριφθεί, καθόσον, κατά την κρατήσασα στο Δικαστήριο γνώμη, όπως συνάγεται από τις προπαρατιθέμενες στην υπό στοιχ. IV σκέψη διατάξεις, και η αίτηση και η αγωγή έχουν κοινό ζήτημα την οφειλή ή όχι της πάγιας αποζημίωσης. Η παραγραφή δε είχε διακοπεί με την υποβολή από τον αναιρεσίβλητο της από 11.12.2003 αίτησής του προς το Γ.Λ.Κ., με την οποία ζήτησε τον

συνυπολογισμό στις συντάξιμες αποδοχές του της πάγιας αποζημίωσης, την οποία μη νομίμως το Γ.Λ.Κ. δεν συνυπολόγισε, από την παρανομία δε αυτή απέρρευσε η ζημία του, η οποία αποτέλεσε και αντικείμενο της αγωγής του. Περαιτέρω, αβασίμως προβάλλεται ότι, σε κάθε περίπτωση είναι εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 60 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, που θεσπίζει τριετή περιορισμό στην αναδρομική πληρωμή συντάξεων, καθόσον με την .../2007 απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, όπως μνημονεύεται ρητά στη σκέψη ΙΙΙ της αναιρεσιβαλλομένης, έγινε δεκτό ότι η ικανοποίηση της αποζημιωτικής αξίωσης του αναιρεσιβλήτου δεν κωλύεται ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 60 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, με τις οποίες θεσπίζεται χρονικός περιορισμός στην αναδρομική και μόνο καταβολή συντάξεων, αφού αφορά σε αποκατάσταση ζημίας και όχι σε καταβολή συντάξεων.

Μειοψήφησαν η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοδοκάτου, ο Αντιπρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς και οι Σύμβουλοι Μαρία Αθανασοπούλου, Σταμάτιος Πουλής και Κωνσταντίνος Εφεντάκης, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Σε περίπτωση μη νόμιμης παράλειψης αναπροσαρμογής σύνταξης, ο συνταξιούχος δικαιούται να αξιώσει είτε την, κατά τις οικείες διατάξεις, διάπλαση του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος, τον καθορισμό, δηλαδή, του ποσού της σύνταξής του στο προσήκον ύψος, που τελεί υπό τον περιορισμό της τριετούς αναδρομής των οικονομικών αποτελεσμάτων της διάπλασης αυτής, όπως προβλέπεται από το άρθρο 60 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, είτε την, κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από την

παράνομη παράλειψη των συνταξιοδοτικών οργάνων, με τον όλως διάφορο του προηγούμενου χρονικό περιορισμό της πενταετούς παραγραφής του άρθρου 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995. Το διακριτό των ανωτέρω αξιώσεων, όσον αφορά τη νομική τους θεμελίωση και τους κανόνες εν γένει που τις διέπουν, κάθε άλλο παρά ασυνήθης στο δίκαιο και αμφισβητούμενη περίπτωση είναι, αφού τέτοιο ζήτημα ανακύπτει κάθε φορά που από το ίδιο πραγματικό απορρέουν περισσότερες αυτοτελείς μεταξύ τους αξιώσεις, εν προκειμένω, μάλιστα, και στο δικονομικό πεδίο εκφράζεται, καθόσον για μεν τη διάπλαση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος χωρεί έφεση, ενώ η αποκατάσταση της ζημίας του συνταξιούχου διώκεται με αγωγή. Συνέπεια δε της εν λόγω διάκρισης - και δη αυτονόητη, ιδίως για έναν πρώην δικαστικό λειτουργό, όπως ο αναιρεσιβλήτος - είναι ότι η ενάσκηση, κατ' επιλογή του δικαιούχου, της μίας από τις αξιώσεις αυτές δεν μπορεί να επιφέρει αποτελέσματα και ως προς την άλλη. Κατ' ακολουθίαν, βασίμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, υποστηρίζεται από το αναιρεσεϊόν Ελληνικό Δημόσιο ότι η από 11.12.2003 αίτηση του αναιρεσιβλήτου προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, συνιστώντας ενάσκηση του διαπλαστικού και μόνον δικαιώματος του ιδίου προς αναπροσαρμογή της σύνταξής του, δεν διέκοψε την παραγραφή της αποζημιωτικής αξίωσης αυτού, που το πρώτον εγέρθηκε με την κατάθεση στις 22.12.2005 της αγωγής της οποίας επελήφθη το Τμήμα, και ότι, επομένως, η εν λόγω αξίωση έχει υποπέσει σε παραγραφή, κατά το μέρος που αφορά το χρονικό διάστημα από 1.1.1998 έως 31.12.1999. Η γνώμη, όμως, αυτή δεν εκράτησε.

VI. Κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στο σύνολό της.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 15 Φεβρουαρίου 2013 (αριθμ. κατάθ. .../1.3.2013), για αναίρεση της 3669/2012 οριστικής αποφάσεως του II Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 21 Σεπτεμβρίου 2016.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΥΛΩΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 4 Οκτωβρίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ